

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Varga Ildikó ügyvéd által képviselt felperesnek az Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság alperes ellen minőségvédelmi bírság tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Somogy Megyei Bíróság 2007. április 17. napján kelt 20.K.22.028/2006/4. számú jogerős ítélete ellen az alperes által 7. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Somogy Megyei Bíróság 20.K.22.028/2006/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Legfelsőbb Bíróság az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 40.000 /negyvenezer/ forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Somogy Megyei Közigazgatási Hivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége 2006. június 30. napján kelt 8279/2/2006. számú határozatával a felperes terhére 723.744 Ft minőségvédelmi bírságot szabott ki, tekintettel alatti, a - felperes által üzemeltetett - élelmiszer jellegű áruházakban 2006. május 2. és 3. napján tartott ellenőrzés során tapasztalt jogszabálysértésekre.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú hatóság a HAJ-1514-4/2006. számú másodfokú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes keresetében az alperes határozatának megváltoztatását kérte, oly módon, hogy a felperes az almalé-termékek vonatkozásában nem sértett jogszabályt a "cukor hozzáadása nélkül készült" felirat feltüntetésével, illetve a Citromlé termék esetében, a címkén található felirat méretével, és ennek megfelelően kérte csökkenteni a kiszabott minőségvédelmi bírság összegét.

Hivatkozott a Magyar Élelmiszerkönyvi előírásokra, valamint a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium által közzétett tájékoztatóra.

Előadta, hogy a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény /a továbbiakban: Fgytv./ tájékoztatásra vonatkozó 8. § /1/ bekezdésbeli rendelkezéseknek eleget tett, amikor a fogyasztó teljes körű tájékoztatására törekedett azzal, hogy jogszabály által elő nem írt tényről tájékoztatta a fogyasztót. A Citromlé termék címkéjén az alperes által kifogásolt betűmérettel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy nincs olyan jogszabályi előírás, amely a betűméretről rendelkezne, a címkén szereplő szöveg kis betűmérete ellenére is jól olvasható.

A megyei bíróság a felperes keresetét alaposnak értékelte, és az alperes határozatát - az elsőfokú határozatra is kiterjedően - hatályon kívül helyezte, az elsőfokú hatóságot új eljárásra utasította.

Ítéletének indokolásában az Fgytv. 8. § a/ pontjára, az élelmiszerekről szóló 2003. évi LXXXII. törvény /a továbbiakban: Étv./ 10. § /1/ bekezdésére, valamint az élelmiszerek jelöléséről szóló 19/2004. /II. 26./ FVM- SzCSM-GKM együttes rendelet /a továbbiakban: Éjr./ 3. § /1/ bekezdés c/ pontjára hivatkozással kifejtette, hogy a Magyar Élelmiszerkönyvi előírás rendelkezései szerint - bizonyos esetekben - a gyümölcslevegek valóban készülhetnek cukor hozzáadásával; ebből következően téves azon alperesi megállapítás, hogy a cukor hozzáadása nélkül készült felperesi termék nem különbözhet más, hasonló terméktől. Az Éjr. 3. § /1/ bekezdés c/ pontja akkor sérült volna, ha a terméken feltüntetett tulajdonsággal "minden más hasonló élelmiszer is rendelkezik".

Hangsúlyozta a megyei bíróság, hogy az élelmiszerekre vonatkozó részletes előírásokat egy átlagos fogyasztó nem ismeri, azt nem is kell ismernie; ugyanakkor a fogyasztó számára lényeges információ az, hogy az általa megvásárolni kívánt termék a valóságban tartalmaz-e cukrot. Ebből következően a megyei bíróság alaposnak találta a felperes azon hivatkozását, hogy az Fgytv. 8. § a/ pontja alapján a fogyasztó minél teljesebb körű tájékoztatására törekedett akkor, amikor a jogszabályok által elő nem írt körülményt - azt, hogy a termék cukor hozzáadása nélkül készült - feltüntetette a termékén. Ezzel azt a felperes olyan - az áru alapvető tulajdonságára, jellegzetességére vonatkozó - információval látta el, amely a fogyasztó teljes körű tájékoztatását szolgálta.

A Citromlé termék címkéjével kapcsolatban az Étv. 10. § /1/ bekezdésére hivatkozással kiemelte a megyei bíróság, hogy a betűméret vonatkozásában a jogszabály külön kritériumokat nem támaszt.

A megyei bíróság megvizsgálta a hatósági eljárás iratai között szereplő fényképfelvétel-másolatokat, ezek alapján pedig arra a következtetésre jutott, hogy a címkén szereplő felirat egy átlagos fogyasztó számára - a címkét összességében nézve, a betű méretét is figyelembe véve - jól olvasható.

A megyei bíróság álláspontja szerint önmagában az, hogy a betűk mérete kicsi, még nem jelenti azt, hogy a szövegezés az Étv. rendelkezéseibe ütközne, és ne lenne jól olvasható.

Megállapította a megyei bíróság, hogy erre való tekintettel az alperes a felperes keresetében támadott jogszabályok vonatkozásában alaptalanul szabta ki a minőségvédelmi bírságot, és tekintettel arra, hogy a jogszabálysértés a perben nem volt orvosolható, az alperesi határozatokat hatályon kívül helyezte, és az alperest új eljárásra kötelezte. Előírta, hogy az új eljárás során az alperesnek a minőségvédelmi bírság kiszabása során az ítélettel érintett - felperes terhére rótt - ténylegesen nem jogszabályba ütköző csomagolási körülményeket figyelmen kívül kell hagynia, a bírság összegét az ezzel kapcsolatos tételek kihagyásával kell kiszámítania.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezését, és a kereset elutasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az Étv. 17. § /1/ és /2/ bekezdésével, a Magyar Élelmiszerkönyv előírásaival, az Éjr. 7. § /1/ és /4/ bekezdésében foglaltakkal ellentétes megállapításokat tartalmaz.

Kifejtette, hogy az MÉ 1-3-2001/112. számú előírás 3. § 4. pontja szerint a cukor hozzáadásával "édesített" gyümölcslevek esetében fel kell tüntetni az édesített szót, vagyis a "hozzáadott cukorral készült" kifejezést, valamint meg kell adni a hozzáadott maximális cukormennyiséget is; ha viszont a termékhez nem adtak hozzá cukrot, és azt az egyik gyártó feltünteti, a másik meg nem - mivel nem kötelező -, így aki feltüntette, különleges tulajdonsággal ruházta fel a termékét, olyannal, amivel más, hasonló élelmiszer is rendelkezik; ezért nem megalapozottak a hozzáadott cukor vonatkozásában a felperes által előadottak.

Álláspontja szerint - a felperes logikáját követve - az élelmiszereken az összes olyan anyagot fel kellene tüntetni, amit a termékek nem tartalmaznak, de a vonatkozó előírások alapján tartalmazhatnának.

Hangsúlyozta az alperes, hogy az élelmiszerek jelölését önálló rendeletben szabályozta a jogalkotó, amelyben minden részletre kitér; közöttük arra, hogy mit kell feltüntetni az élelmiszeren.

Az Étv. 17. § /1/ bekezdése kimondja, hogy az élelmiszerekre vonatkozó kötelező előírásokat és ajánlásokat a Magyar Élelmiszerkönyv tartalmazza.

Hivatkozott az alperes az Étv. 17. § /2/ bekezdés a/ pontjában írtakra is, és hangsúlyozta, hogy a Magyar Élelmiszerkönyv I. kötetében lévő előírások kötelezően alkalmazandóak. Az MÉ 1-3-2001/112. számú előírás az Élelmiszerkönyv I. kötetében található, ezért az abban foglaltak kötelezően alkalmazandó előírások.

Kifejtette, hogy a cukor hozzáadásának feltüntetési kötelezettségét előírja az Éjr. 7. § /1/ bekezdése, de az MÉ 1-3-2001/112. számú előírás is; a fogyasztót tehát tájékoztatni kell arról, hogy ha a gyümölcslehez a gyártó cukrot adott.

Az Éjr. 7. § /1/ és /4/ bekezdései alapján, amennyiben bármely ételkészítés előállításához cukrot használtak fel, azt a termék jelölésén, az összetevők között, fel kell tüntetni; a jelen ügy tárgyát képező gyümölcslevekre az MÉ 1-3-2001/112. számú előírás ezt még külön ki is mondja.

Minderre tekintettel megállapítható, hogy az átlagfogyasztó ezen előírás ismeretének hiányában, a jelölés elolvasása után tájékozódhat arról, hogy a gyümölcslehez a gyártó adott-e hozzá cukrot.

Az alperes megítélése szerint a felperes tájékoztatásra vonatkozó hivatkozása is alaptalan, mivel amennyiben a gyümölcsle cukor hozzáadásával állítja elő, azt több jogszabály előírása alapján is jelölnie kell a terméken.

A cukor felsorolásának hiánya az átlagfogyasztónak azt az információt hordozza, hogy a termék - jelen esetben a gyümölcsle - nem tartalmaz hozzáadott cukrot.

A felperes által alkalmazott jelölés tehát nem a fogyasztók tájékoztatását szolgálja, hanem alkalmas arra, hogy a fogyasztókat félrevezesse, azt a képzetet keltve, hogy a termék - a többi hasonló termékkel szemben - különleges tulajdonságokkal rendelkezik.

Az alperes szerint az Fgytv., és annak 8. § a/ pontja nem volt alkalmazható, mivel a fogyasztók tájékoztatásáról speciális jogszabályi előírás rendelkezik.

Megítélése szerint az tekintendő más, hasonló terméknek, amihez szintén nem adtak hozzá cukrot. Amennyiben más, hasonló termék kategóriájába sorolnánk be a cukrot tartalmazó, és a nem tartalmazó termékeket egyaránt, azok összehasonlítása értelmetlenné válna.

Utalt az alperes felülvizsgálati kérelmében az EBH 2005. évi 1357. számú döntésre is, valamint más megyei bíróság hasonló tárgyú ítéletére.

A Citromlé termék kapcsán hangsúlyozta, hogy az iratok közé becsatolt fényképek a termék címkéjét nem életnagyságban, hanem nagyítva örökítették meg. A jelölés apró betűmérete miatt nehezen volt olvasható, mely ténymegállapítás a 0314. számú jegyzőkönyvben rögzítésre került. Ezen jegyzőkönyv a Pp. 195. §-a alapján közokirat, melyben foglaltakat az ellenkező bizonyításáig valósnak kell tekinteni.

Az ellenőrzési jegyzőkönyvben a felügyelők a termék megtekintése után azt rögzítették, hogy annak jelölése nem olvasható, melyből következően a fogyasztók sem tudták volna elolvasni azt; ez az Étv. 10. § /1/ bekezdését és az Éjr. 17. § /1/ bekezdését, valamint a 4. és 5. §-ban meghatározottakat sértette.

Továbbra is fenntartotta az alperes azon álláspontját, hogy a felperes olyan élelmiszereket hozott forgalomba, melyek jelölése nem felelt meg az idézett jogszabályi előírásoknak; így a jogsértést elkövette, tehát helyesen jártak el vele szemben a hatóságok.

Az Étv. 14. §-ára hivatkozással előadta, hogy jelen esetben tízféle termékkel, azaz tíz tétellel kapcsolatban állapított meg jogsértést a hatóság, ezért a bírság összege 723.744 Ft volt.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felperes kérte a felülvizsgálati kérelem tárgyaláson történő elbírálását.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a megyei bíróság megfelelő alapossággal feltárta az ügyben irányadó tényállást, és abból - az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések helyes alkalmazásával - helytálló jogi következtetést vont le.

Az Éjr. 3. § /1/ bekezdés a/ pontja értelmében a jelölés és az alkalmazott jelölési módszer nem vezetheti félre a fogyasztót az élelmiszer tulajdonságait - így az élelmiszer fajtáját, azonosságát, jellemzőit, összetételét, mennyiségét, eltarthatóságát, származását vagy eredetét és előállítási helyét, vagy termelési módját - illetően.

Az Éjr. 3. § /1/ bekezdés c/ pontja szerint a jelölés nem állíthatja vagy sugallhatja, hogy az élelmiszer különleges tulajdonsággal rendelkezik, ha ugyanezekkel tulajdonságokkal minden más, hasonló élelmiszer is rendelkezik.

A Legfelsőbb Bíróság egyetértett a megyei bíróság azon álláspontjával, hogy a felperes által alkalmazott jelölési mód, azaz a "hozzáadott cukrot nem tartalmaz" nem jogszabálysértő, nem sérti az Éjr. 3. § /1/ bekezdés c/ pontját; e rendelkezés nem tiltja az alperes által kifogásolt jelölés alkalmazását, és nem is sérti azt. E jogszabályhelyben megfogalmazott jogsértés akkor valósul meg, ha az alkalmazott jelölés olyan tulajdonságot sugall, amellyel más, hasonló termék rendelkezik.

Közismert tény az, hogy van olyan termék a kereskedelmi forgalomban, amely - a felperes által forgalmazott termékkel ellentétben - tartalmaz cukrot, ily módon a felperes által jelölt tulajdonsággal nem minden hasonló termék rendelkezik.

Megjegyzí a Legfelsőbb Bíróság, hogy az alperes nyilatkozataiban maga is elismerte, hogy nem minden más, hasonló termék, csak e

termékek "jelentős többsége" rendelkezik a felperes által forgalmazott gyümölcslevekhez hasonló tulajdonságokkal.

A jogszabályi megjelölés szerinti "minden más", és az alperesi hivatkozás szerinti "jelentős többség" nem azonos fogalmak. Az alperes kiterjesztő értelmezése a jogszabályban rögzítetteknél szigorúbb követelményt támaszt.

A jogszabályi előírás nem az "ugyanolyan", vagy "azonos" szót alkalmazza, hanem a "hasonló" megjelölést; ily módon a Legfelsőbb Bíróság nem értett egyet az alperes felülvizsgálati kérelembeli érvelésével.

A gyümölcslevek előállításával összefüggésben a gyümölcslevek, és bizonyos hasonló termékekről szóló 1-3-2001-1-112. számú magyar élelmiszerkönyvi előírás II. mellékletének 1. pontja az összetevőként engedélyezett anyagok között szerepelteti a hozzáadott cukrot.

Az élelmiszerkönyvi előírás 3. § 4. pontja tartalmazza, hogy "a cukor hozzáadásával édesített gyümölcslevek esetében fel kell tüntetni az "édesített" szót, vagy a "hozzáadott cukorral készült" kifejezést".

Tény tehát, hogy a gyümölcslevek készítése során a cukor hozzáadását a Magyar Élelmiszerkönyv megengedi; erre való tekintettel pedig a "cukor hozzáadása nélkül készült" felirat nem tekinthető megtévesztőnek, és így jogsértőnek.

Hangsúlyozza a Legfelsőbb Bíróság, hogy a Magyar Élelmiszerkönyv cukor hozzáadását gyümölcslevek előállításához kifejezetten megengedi, és van is forgalomban olyan gyümölcslé, amely hozzáadott cukorral készült.

A "cukor hozzáadása nélkül készült" felirat feltüntetése eképpen nem sugallja azt, hogy a vizsgált termék a többi hasonló termékhez képest olyan különleges tulajdonsággal rendelkezik, amellyel valamennyi, a piacon lévő termék rendelkezik.

Erre való tekintettel helyesen állapította meg a megyei bíróság azt, hogy a felperesi jelölési mód nem ütközik jogszabályba, az erre vonatkozó alperesi megállapítás téves, és így jogszabálysértő.

Az Fgytv. 8. § a/ pontja értelmében a fogyasztónak az adott termékkel kapcsolatban a legszélesebb tájékoztatáshoz van joga.

Hibás az az alperesi álláspont, mely szerint jelen esetben az Fgytv. 8. § a/ pontja azért nem alkalmazható, mert a fogyasztók tájékoztatására külön jogszabályi előírás van.

Ezzel szemben irányadóként le kell szögezni azt, hogy a speciális előírások a generális előírások keretein belül, azok szellemiségét figyelembe véve alkalmazandók; így az Fgytv. ezen garanciális jellegű előírása sem volt mellőzhető.

Osztotta a Legfelsőbb Bíróság a felperes azon érvelését, hogy napjainkban - amikor számos mesterséges anyaggal készült élelmiszer kerül a boltok polcaira, valamint az egészséges táplálkozás egyre jelentősebbé válik - a fogyasztónak különösképpen joga van ahhoz, hogy tudja, hogy az általa megvásárolni és elfogyasztani kívánt termék tartalmaz-e cukrot.

A forgalmazó pedig nem szankcionálható azért, mert eleget tesz az Fgytv. 8. § a/ pontjában rögzített, minél teljesebb körű tájékoztatási kötelezettségének. Az pedig, hogy milyen mértékű tájékoztatás alkalmas a fogyasztó elégséges informálására, az adott helyzet mérlegelésével állapítható meg.

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint a megyei bíróság mérlegelési tevékenysége - amelyet jogerős ítéletében a Pp. 221. § /1/ bekezdésének megfelelően rögzített és ismertetett - megfelelt a Pp. 206. § /1/ bekezdésében írt követelményeknek; az logikus és okszerű, tényekkel megfelelően alátámasztott, megalapozott volt.

A "citromlén" alkalmazott betűméret kapcsán is egyetértett a Legfelsőbb Bíróság a megyei bíróság jogi okfejtésével és mérlegelési tevékenységével.

A megyei bíróság ítélete által is rögzítetten a kifogásolt jelölés egyértelmű és jól olvasható, az alkalmazott betűméret vonatkozásában pedig nincs jogszabályi előírás, így ez jogsértésnek sem lehet alapja.

Az Étv. 10. § /1/ bekezdésének megsértése e körben sem állapítható meg, mivel a citromlén feltüntetendő betűméretre vonatkozóan nincs jogszabályi előírás; így azzal az alperes által kifogásolt termék feliratozását ütköztetni sem lehet.

A megyei bíróság e körben is mérlegelési jogkörében járt el, a Legfelsőbb Bíróság azt szintén jogszerűnek értékelte.

A felperes felülvizsgálati eljárásban benyújtott előkészítő iratai kapcsán megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy a kereseti kérelemben foglaltaknak eleget tevő alperesi eljárás és határozathozatal az alap-, tehát elsőfokú közigazgatási perben, annak berekesztéséig eredményezhette volna - a Pp. 337. § /2/ bekezdése értelmében - a per megszüntetését. Ennek a felülvizsgálati eljárásban már ezen okból nincs helye, az alperesi határozatok - amelyekre a felperes hivatkozott - a most felülvizsgált jogerős ítélet végrehajtását szolgálták, és nem a kereseti kérelem teljesítését.

Minderre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat nem sértette meg, ezért azt a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült felperesi perköltség megfizetésére a Legfelsőbb Bíróság az alperest a Pp. 270. § /1/

bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése értelmében kötelezte.

A tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes személyes illetékmentességére tekintettel a 6/1986. /VI. 26./ IM rendelet 13. § /1/ bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2008. május 21.

**Dr. Buzinkay Zoltán sk. tanácselnök, Dr. Fekete Ildikó sk. előadó
bíró, Dr. Darák Péter sk. bíró**